

KUOPION YLIOPISTON KOULUTUS- JA KEHITTÄMISKESKUS

Sirpa Wallenius: Mitä ohjeita ja miten itsehoito- ja reseptilääkkeistä halutaan apteekin henkilökunnalta

Apteekki-farmasian erikoistumisopinnot proviisoreille. PD

Projektityö, 31 s., 5 liitettä (6 s.)

ISBN 951-781-177-2

ISSN 0789-4317

Projektityön ohjaaja: FaT, projektipäällikkö Marja Airaksinen

Joulukuu 2002

Suomalaisen apteekkipalvelututkimuksen (vuosi 1988) mukaan ihmiset haluavat apteekkien henkilökunnalta spontaanisti tietoja lääkkeistä. Eniten tietoja haluttiin lääkkeiden haittavaikutuksista ja yhteisvaikutuksista. Vuosina 1993-96 toteutetulla Kysy lääkkeistä –kampanjalla pyrittiin aktivoimaan ihmisiä kysymään ja ottamaan selvää omasta lääkityksestään. Kaksi vuotta sitten käynnistyneellä TIPPA –projektilla pyritään parantamaan apteekkiilaisten valmiuksia ja toimintatapoja lääkeneuvonnassa (www.tippa.net).

Projektityöni tavoitteena on saada tietoa Joroisten apteekin lääkeneuvontatyön kehittämiseen. Tavoitteena on selvittää mitkä ovat joroislaisten lääketiedon tarpeet ja haluavatko he itsehoito- ja reseptilääkkeistä samoja tietoja. Työn tavoitteena on myös selvittää, miten tiedontarpeet eroavat, kun on kyse uudesta tai entuudestaan tutusta itsehoito- tai reseptilääkkeestä.

Projektityö toteutettiin kolmena eri kyselynä syksyllä 2002. Ensimmäisen kyselyn kohderyhmänä olivat Joroisten messuilla olleet aikuiset henkilöt, jotka kävivät apteekin messuosastolla. Messukysely koski sekä itsehoito- että reseptilääkkeitä. Vastaajia kertyi yhteensä 85. Kaksi muuta kyselyä toteutettiin Joroisten apteekissa siten, että itsehoitolääkkeitä ostaneille henkilöille tarjottiin vastattavaksi itsehoitolääkkeitä koskeva kysely (n=60) ja reseptilääkkeitä ostaneille reseptilääkkeitä koskenut kysely (n=78).

Itsehoitolääkkeistä eniten tietoja haluttiin lääkkeen haittavaikutuksista ja lääkkeen sopivuudesta muun lääkityksen kanssa. Reseptilääkkeistä haluttiin samoja tietoja. Noin kolme neljäsosaa vastaajista haluaa tietoja lääkkeestä kysymättä, kun on kyse uudesta lääkkeestä. Tutuistakin lääkkeistä yli puolet vastaajista haluaisi apteekkihenkilökunnan varmistavan, onko lääke tuttu asiakkaalle ja antavan tarvittaessa neuvoja sen käytöstä.

Lääketiedon tarpeet ovat säilyneet ihmisillä vuosien kuluessa samanlaisina: eniten kiinnostavat lääkkeiden ominaisuudet (haittavaikutukset ja yhteisvaikutukset) ovat pysyneet samoina. Työni perusteella näitä tietoja halutaan sekä itsehoitolääkkeistä että reseptilääkkeistä. Kun on kyse entuudestaan tutusta lääkkeestä, hieman useampi henkilö haluaa itse kysyen hankkia tietoja, kuin jos on kyse uudesta lääkkeestä. Kuitenkin näyttäisi siltä, että farmaseuttiselta henkilöstöltä odotetaan tukea hoidolle myös silloin, kun on kyse pitkäänkin jatkuneesta lääkehoidosta. Kun toteutamme apteekeissa TIPPA tavaksi – laatuohjelmaa, tulisi aina muistaa, että neuvonnassa ei ole kyse vain reseptilääke-neuvonnasta. Samoja tietoja halutaan myös itsehoitolääkkeistä. Lääkkeiden yhteisvaikutuksista neuvominen vaatii apteekkihenkilöstöltä vielä paljon kouluttautumista sekä atk-pohjaisten yhteisvaikutusohjelmien hankkimista. Asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden huomioiminen on suuri haaste farmaseuttiselle henkilöstölle apteekeissa.

AVAINSANAT: apteekki, lääkeneuvonta, itsehoitolääke, reseptilääke